

ע"פ 7791/01/17 - עאמר חרחש נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

11 ינואר 2017

בפני כב' השופט ארנון דראל
ע"פ 7791-01-17 חרחש נ' מדינת ישראל

בעניין: עאמר חרחש
ע"י עוה"ד עופר רחמני ויעקב אריאל
נגד
מדינת ישראל
ע"י עו"ד יורם הירשברג, פרקליטות המדינה

המערער
המשיבה

החלטה

1. לפני בקשה לעיכוב ביצוע עונש מאסר, שהוגשה בגדרו של ערעור על הכרעת דין וגזר דין שניתנו על ידי בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט י' מינטקביץ) בת.פ. 41203-02-13.
2. המערער הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של השמטת הכנסה מדו"ח, עבירות של מרמה ותחבולה לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] ולפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976, עבירות של סיוע להתחמקות ממס לפי החוקים האמורים ושל מסירת דו"חות כוזבים בנסיבות מחמירות.
3. בית משפט השלום מצא כי בבעלות המערער היה עסק להשכרת מוניות שאותו ניהל והפעיל בעצמו ובאמצעות עובדים. המערער שרכש מוניות והכשירן לשימוש, ובמקביל רכש את הזכויות הציבוריות להפעלת המוניות, השכיר את המוניות ואת הזכות להפעלתן לנהגים תמורת דמי שכירות קבועים. בהכרעת הדין נקבע כי פעילות זו לא דווחה על ידי המערער ולא שולם המס המגיע מהרווחים שהפיק ממנה. לצד פעילות זו, כך נקבע, רשם המערער את נהגים כעובדים שכירים בעסקו ה'לגיטימי' שעל הכנסותיו כן דיווח, וכך ניכה שלא כדין מתוך הכנסותיו הוצאות שהוציא לכאורה לתשלום השכר, כאשר בפועל לא שולם לנהגים כל שכר אלא הם עצמם שילמו דמי שכירות עבור המוניות.
4. לקראת תום ההליך בבית משפט קמא הגיעו הצדדים להסדר דיוני (ר' פרוטוקול הדיון מיום 16.7.15). במסגרת ההסדר הדיוני הוגש כתב אישום מתוקן, שצורף לו והמערער הודה בחלקים נרחבים ממנו כאשר מה שנותר במחלוקת הוא הסכומים וכן סעיפי העבירה אך המסד העובדתי כפי שתואר לעיל ושיטות הפעולה (ברובד העובדתי שלהן) הפכו להיות בגדר עובדות מוסכמות.
5. כפי שציין בית משפט קמא בהכרעת הדין ובגזר הדין עיקר המחלוקת שנותר להכרעה נסב על היקף אחריות המערער לעבירות ועל היקף הכנסותיו של המערער מהעסק כאשר בית משפט קמא קבע כי מדובר בסכום של

כ- 20 מיליון ₪. בכל הנוגע לשאלת אחריות המערער למעשים קבע בית משפט קמא לאחר ניתוח הראיות כי מהודעות המערער "עולה, באופן שאין ברור ממנו, כי הנאשם נמנע מלדווח על הכנסותיו באופן מכוון וכי הוציא לנהגים תלושי שכר פיקטיביים באופן מודע". הוא הטעים כי "הדבר היה על פי הנחיותיו של הנאשם ובידיעתו" (עמ' 6). אשר לאופן חישוב הסכומים אימץ בית משפט קמא את עמדת המשיבה ומצא אותה "עניינית, מדויקת והוגנת". חיזוק לעמדתו מצא בית משפט קמא בהליך תקיפת השומה שניהל המערער מול רשויות המס שם נדחו טענותיו.

6. לאחר שמיעת טענות הצדדים לעונש השית בית המשפט על המערער עונש של 6 שנות מאסר לריצוי בפועל, מאסר על תנאי וכן קנס בסכום של 750,000 ₪ או שנת מאסר תמורתו.

7. בערעור שהגיש המערער הוא טוען בעיקר לטעויות שנפלו בקביעת הסכום שהפיק כתוצאה מהעסק, לכך שקביעת הסכום נעשתה תוך התייחסות כוללנית להיקפי ההכנסות הגולמיות מבלי שהובאו בחשבון טעויות שונות שנפלו בחישוב. עוד נטען לטעות במעמד שייחס בית המשפט למערער כמנהל פעיל ביחס לכל העסק תוך התעלמות מחלקם של אחרים. טענות נוספות הן לאפליה, להרשעה 'כפולה' בעבירות חופפות ולהתעלמות מכשלי יסוד.

8. על רקע זה מתבקש עיכוב ביצוע עונש המאסר שהוטל על המערער שכן בענייננו אין המדובר בעבירות בעלות חומרה מיוחדת, המערער ממילא משוחרר משך שנים במהלך ניהול ההליך הפלילי וכן כי "העיוותים בחישוב העבירות הם כה משמעותיים, עד כי קיים סיכוי רב לקיצור משמעותי בענישה". תמיכה לעמדתם מוצאים באי כוח המערער בחוות דעת ראשונית שהוגשה בדיון ולפיה לאחר בדיקה חשבונאית שנערכה עלה כי יש טעות בסכומים שננקבו בהכרעת הדין לפחות בסכום של 8 מיליון ₪ (יצוין כי חוות הדעת היא בגדר ראייה חדשה בערעור, ככל שתתבקש הגשתה, ובא כוח המשיבה התנגד לכך בעת שהוצגה).

9. באי כוח המערער מוסיפים כי אין נשקף מהמערער כל סיכון לשלום הציבור, להימלטות ולשיבוש וכי יש לבכר את זכותו לחרות. את עמדתם תמכו באי כוח המערער בשורה של הפניות לפסיקת בית המשפט העליון. לצד טענות אלה ציינו באי כוח המערער קושי לוגיסטי שיפגע במערער והוא כי בשל שהותו במאסר לא יוכל לסייע בידי רואה החשבון שמונה לגבש את ממצאיו ומסקנותיו.

10. המשיבה מתנגדת לבקשה. עמדתה היא כי לא מתקיימים התנאים לעיכוב ביצוע ועניינו של המערער אינו נכלל בגדר אותם מקרים "יוצאים מגדר הרגיל", בהם קיימת הצדקה לסטות מהכלל ולעכב את ביצוע עונש המאסר. לדידה של המשיבה חומרת העבירות במקרה זה היא חריגה, שכן עולה דפוס של התנהגות פלילי, הכולל ניהול עסק של מכירה וקנייה של מוניות, שעליו המערער דיווח, כאשר במקביל הוא מעלים פעילות עסק אחר, עיקרי, של השכרת המוניות, תוך שאת הוצאות העסק ה"נעלם" הוא מנכה במסגרת העסק המדווח. המשיבה מפנה גם לכך שמדובר בתקופת מאסר ארוכה ולכן אין חשש כי תחילת ריצוי העונש תייתר את הערעור.

11. נדבך נוסף בטענות המשיבה הוא כי הערעור מופנה כלפי חומרת גזר הדין, שכן המערער הודה בעיקר העובדות שבכתב האישום והמחלוקת ממוקדת בהיקף העלמת ההכנסות. אף אם טענות המערער תתקבלנה, והמשיבה

סבורה כי אין סיכוי רב לכך, הרי שמדובר בהפחתה מסוימת מגזר הדין אך בוודאי לא קיימת סבירות לכך שעונש המאסר יבוטל כליל.

12. המשיבה מפנה בסיום טענותיה גם לדרך התנהלות המערער במהלך ניהול ההליך בבית משפט קמא, להפרות של תנאי השחרור שנקבעו, ולהרשעתו בגין עבירה של הפרת הוראה חוקית - שבגינה הורשע במסגרת כתב האישום המתוקן. לטענתה משלא ניתן ליתן אמון במערער במהלך ניהול המשפט שם עמדה לו חזקת החפות בוודאי שאין לתת בו אמון לאחר הרשעתו.

13. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. ראשית לכל, בחינת טענות המערער מלמדת כי המחלוקת המרכזית ממוקדת בשאלת גובה הסכום שיש לייחס לו את העלמתו ולא בשאלה האם העלים הכנסות ודיווח דיווחים כוזבים. אף אם אצא מנקודת הנחה, ואיני קובע כל עמדה בשאלה זו, כי אכן הסכומים שבהם נקב בית משפט קמא אינם מדויקים, הרי שאין חולק כי המערער עבר עבירות חמורות גם אם היקפן הכספי נמוך יותר והסיכוי שעונש המאסר שהוטל עליו יבוטל כליל נראה רחוק. מכאן שאין המדובר במי שעתיד לסיים את ריצוי עונשו עד לדיון בערעור או מי שיש סיכוי סביר לכך שעונש המאסר יבוטל ויימצא כי נשא בחלקו לשווא, אלא במי שצפוי, כך או כך, לעונש מאסר. הוסף לכך שקצב שמיעת הערעורים בבית משפט זה הוא מהיר כך שהדעת נותנת שהדיון בערעורו של המערער ייקבע ויסיים בתוך חודשים ספורים.

14. כפי שנקבע בע"פ 111/99 ארנולד שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000):

"בצד הכלל - ביצוע מייד של עונש המאסר - הכירה הפסיקה ביוצא מהכלל המתקיים באותן נסיבות "מיוחדות" או "יוצאות מגדר הרגיל" שבהן יהיה מוצדק לעכב את ביצוע עונש המאסר על-אף השיקולים שפורטו בפסיקה הקודמת. נסיבות אלה, על דרך התמצות, הינן: כאשר ההרשעה היא בעבירה שאינה חמורה או שנסיבות ביצועה אינן חמורות; כאשר תקופת המאסר אשר הושתה על הנידון היא קצרה ביחס לפרק הזמן שבו צפוי הערעור להתברר, וקיים חשש כי עד להכרעה בערעור ירצה הנידון את כל עונשו או חלק ניכר ממנו; כאשר קיים סיכוי בולט כי המערער יזכה בערעורו בשל עיוות הניכר לעין על פני הפסק." (שם, עמ' 261).

15. וכן ראו לאחרונה:

"כידוע, הנחת היסוד במסגרת דיון בבקשה לעיכוב ביצוע עונש מאסר, הינה כי קיים אינטרס ציבורי בכך שעברייני מורשע יחל בריצוי עונשו לאלתר, ואין בהגשת ערעור כדי להצדיק, מניה וביה, את עיכוב ביצוע העונש... לצד זאת, ובהתאם להלכת שוורץ, ייתכנו מקרים חריגים, בהם קיימת הצדקה להורות על עיכוב ביצוע העונש, חרף האינטרס הציבורי האמור. בגדרי מקרים אלו, יש ליתן את הדעת למספר שיקולים, והם: חומרת העבירות בהן הורשע המבקש ונסיבות ביצוען; משך תקופת המאסר שהושתה על המבקש; טיב ערעורו של המבקש וסיכוייו להתקבל; עברו הפלילי של המבקש; ונסיבותיו האישיות..."

(ע"פ 9833/15 אוריאן טלקר נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (10.1.2017)).

16. במקרה שלפני לא מתקיים אף לא אחד מהטעמים המצדיקים עיכוב ביצוע. על פני הדברים מדובר במסכת עבירות חמורה יחסית שבהן נוהלה לכאורה ולפי קביעות הכרעת הדין מערכת מסועפת של העלמת הכנסות, דיווח כוזב על הוצאות בהיקפים עצומים ובתחכום; משך תקופת המאסר שהושתה על המערער היא ממושכת יחסית ואין חשש כי בפרק הזמן שבו נשמעים ערעורים בבית משפט זה (כמספר חודשים) הוא יסיים לשאת את עונשו; ערעורו של המערער על רקע ההסדר הדיוני אינו מופנה כלפי עצם הרשעתו במעשים שתוארו אלא ממוקד בהיקף הסכומים ובמידת מעורבותו. אף אם יתקבל הערעור בשני היבטים אלה הסיכוי שעונש המאסר יבוטל כליל או יקוצר לכדי נשיאתו בעבודות שירות אינו נראה גבוה, והתנהלותו במהלך ניהול ההליך בבית משפט קמא אף היא אינה תומכת בבקשה. מקובלת עלי אפוא עמדת המשיבה מטעמיה.

17. שקלתי את הבקשה, ככל שהיא נשענת על הרצון לסייע למערער בגיבוש הטיעון לקראת הערעור, ואולם לא מצאתי כי יש בשיקול זה כדי לשנות את נקודת האיזון. מטבע הדברים הכנת הערעור אינה נצרכת בהכרח לסייע והטיעון אמור להישען על מה שהוצג ונטען לפני הערכאה המבררת. ספק אם מהלך של ניהול התיק מחדש בערכאת הערעור תוך הגשת חוות דעת כאלה ואחרות אפשרי, והדעת נותנת כי המותב שבפניו ידון ההליך יידרש לכך ואולם מכאן ועד לעיכוב ביצוע עונש המאסר עד להכרעה בערעור המרחק רב. מכל מקום בית משפט קמא קבע פרק זמן סביר להתארגנות וזה אף הוארך בהסכמת המשיבה.

18. הבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר שהושת על המערער - נדחית. המערער יתייצב לנשיאת עונשו במועד שנקבע על ידי בית משפט קמא.

ניתנה היום, י"ג טבת תשע"ז, 11 ינואר 2017, בהעדר הצדדים.

המזכירות תשלח ההחלטה לבאי כוח הצדדים (בהסכמתם).

ארנון דראל, שופט